

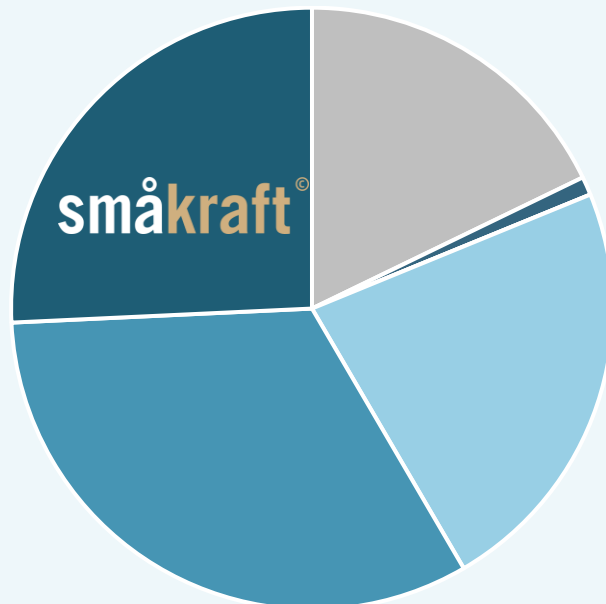
småkraft

Fra forbruks- til produksjonsnett: Er vi rettsløse?

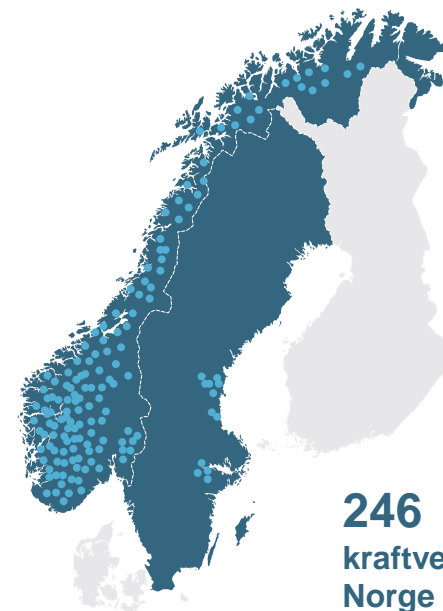
Bjarte Skår, Småkraft AS
Småkraftdagane 2025

Småkraft i hele landet, samarbeid med nesten alle norske nettselskap er den største bidragsyteren til ny fornybar energi i Norge i dag¹

26 %
av 1.114 GWh
under bygging

- Opprusting og utvidelse
- Solkraft - konsesjonspliktig
- Vindkraft
- Vannkraft > 10 MW
- Andre små vannkraftverk (<10MW)
- Småkraft AS

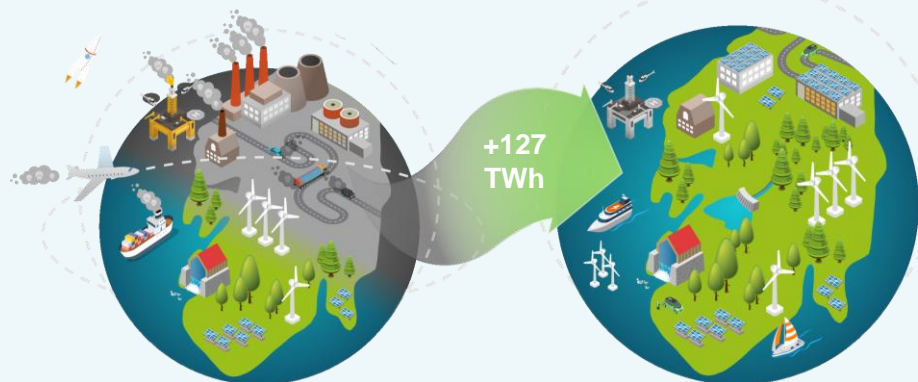

246
kraftverk i
Norge og Sverige

Energibruken skal opp

Nordisk energiforbruk i 2023

398
TWh

Forventet Nordisk forbruk i 2030

542
TWh

Prognose opp
17 TWh siste 12 mnd

525
TWh

Forventet forbruk innen nøkkelområder i 2030

56 TWh

Hydrogenprod.

20 TWh

Datasentre

19 TWh

Transport

19 TWh

Batteriproduksjon

17 TWh

Offshore O&G

Vekstdistribusjon

+26 TWh

Avfall

+100 TWh

Industri

+1 TWh

Annet

Kraftbransjen har dårlig omdømme

1. Jobber med utenlandskabler
2. Driver opp strømprisen
3. Lurer kundene
4. Bygger ned naturen

Status 2025

75
ulike nettselskaper
(ned fra 100 i 2020)

75 %
av kundene hos de
10 største nettselskapene

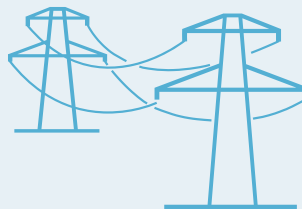
Om produksjonsrelatert nett (PRN)

PRN: Nettanlegg for kraftoverføring fra produksjonsanlegg til nærmeste utvekslingspunkt i nettet

Produsenter pålegges kostnader knyttet til planlegging, bygging, drift og vedlikehold av nettet

- Skal utgjøre minst 80 % av produksjon (ingen absolutt grense)
- 80/20 fordeling basert på installert effekt og makslast for uttak
- Defineres av nettselskapene og etter dagens bruk
 - Hyppig omdefinering ikke ønskelig

Masket nett normalt ikke definert som PRN

Produsentenes utfordring:

- Kan gi økte nettkostnader
- Risiko for omdefinering → uforutsigbare kostnader
- Kan påvirke hvor det er lønnsomt å bygge

Utfordringer i møte med enkelte nettselskap

Energiloven:

§ 3-3. Plikt til å tilknytte anlegg for produksjon av elektrisk energi

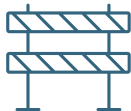
Tilknytningen må skje **“uten ugrunnet opphold”**.

Kravet gjelder for hele tilknytningsprosessen

Lang responstid

- Lang tid på svar og lang behandlingstid
- Økt ventetid ved samhandling av flere nettselskap
- Statnett som forsinkende ledd
- Tiltak i transmisjonsnettet medfører år med venting

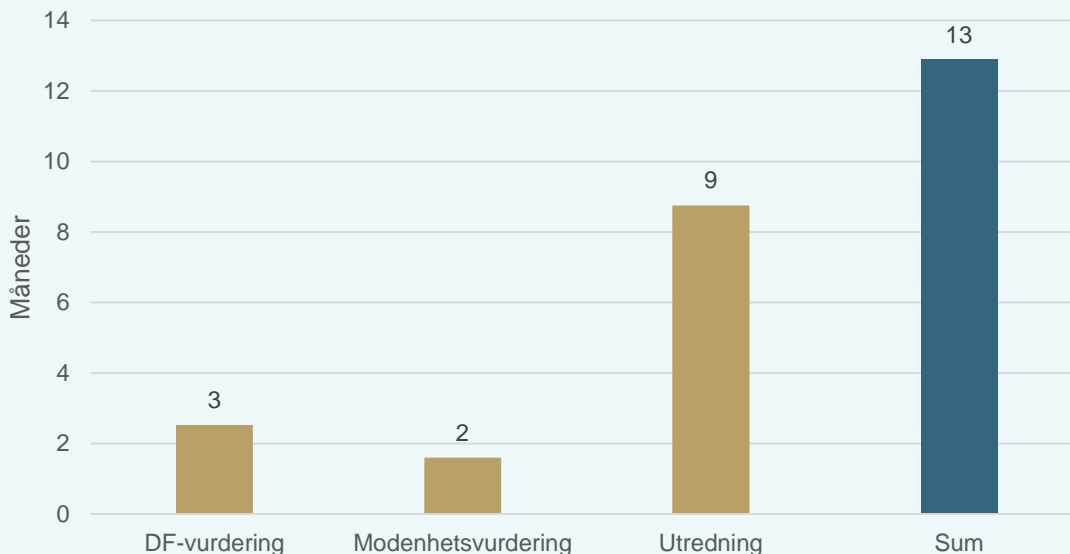

Andre utfordringer

- Ikke mulighet til å beregne anleggsbidrag i komplekse saker
- Nettanlegg ikke klart innen idriftsettelse
- Krevende med tilknytningsavtale innen idriftsettelse
- TPV umulig med etterslep hos Statnett

Opp til 13 måneder ventetid på svar om tilknytning av kraftverk

Gjennomsnittlig behandlingstid fra nettselskap på småkraftsaker

Store variasjon:

- DF-vurdering: 0 – 6 mnd
- Modenhetsvurdering: 0 - 4,5 mnd
- Utredning: 7 - 10 mnd

NVEs krever klart svar vedr. nettilknytning av småkraftverk:

**Forsinker realisering
av mer norsk kraft**

Førstemann til modenhet

- Krav til modenhet og tydelige signaler rundt anleggsbidrag begrenser hvor mange som slipper inn
- Viktig med presis informasjon til kunder for gode felles beslutninger

Rettsløse? – Når monopolbaserte virksomheter utnytter sin markedsrett

Monopolbaserte virksomheter **begrenser konkurranse, setter urimelige priser og kontrollerer markedet** til sin fordel

Kunder og Produsenter opplever

- Mangel på alternativer
- Mangel på beskyttelse mot urimelige praksiser
- Dårlig kundeservice
- Forsinket innovasjon

Konkurransesvikt i nettselskaper

Naturlig monopol

- Ineffektivt og kostbart å bygge flere parallelle nettverk
- Mest økonomisk fordelaktig at et enkelt selskap leverer strømnettjenester til et gitt geografisk område

Regulering

- Nettselskapene regulert for å håndtere konkurransesvikt
- Underlagt tilsyn fra NVE
- Skal sikrer rimelige og rettferdige priser og tjenester for produsenter og forbrukere

Ekstraordinær prisøkning

Prisregulering

- NVE bestemmer nettselskapenes inntektsrammer
- Inntektsrammen basert på kostnader, investeringer og avkastningskrav
- Hindrer ikke nettselskapene i å sette urimelige høye priser

Tariffer

- Nettselskapene kan sette tariffer for å dekke kostnader ved drift, vedlikehold og investeringer
- Tariffene må godkjennes av regulatoriske myndigheter
- Sikrer at forbrukerne betaler rettferdig pris for strømtransport

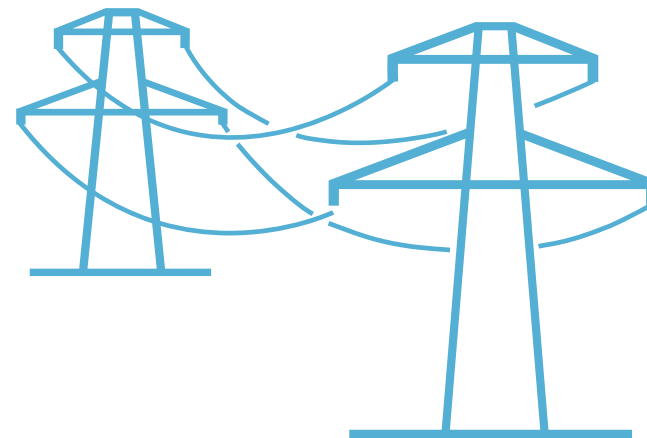
Utfordringer og løsninger for nettselskapene

Effektivitet

- Reguleringene må sikre incentiver for effektiv drift og innovasjon

Kundeorientering

- Nettselskapene må vektlegge kundeservice, transparens og lytte til klager og innspill

Hvorfor fremstår norske nettselskaper arrogante og lite servicevennlige?

Mulige årsaker til opplevd dårlig kundeservice:

Manglende
konkurransen

Kultur og
ledelse

Regulerings-
fokus

Ressurs-
allokering

Konsekvenser for forbrukere:

- Misnøye
- Manglende
transparens
- Tillitssvikt

Potensielle løsninger og forbedringstiltak

Kundesentriske tiltak

- Opplæring
- Kundekontakt

Kommunikasjon

- Transparens
- Respons

Regulatoriske tilsyn

- Krav til kundeservice
- Insentiver til forbedring

Granskning og rapportering

- Uavhengig granskning
- Regelmessig rapportering

Konklusjon

Monopolsituasjon medvirkende faktor til dårlig omdømme

Forbedring av kundeservice krever:

- **Interne tiltak**
Fokus på kundetilfredshet, transparens, kommunikasjon og digitalisering
- **Eksternt tilsyn**
Krav til kundebehandling for å sikre at forbrukernes rettigheter

Status 2035?

10 - 15

store nettselskaper
(ned fra 100 i 2020)

95 %

av alle nettkundene?

Konkurransen

Hvilket årstall ?

småkraft[®]

